

І.В. Амеліна, к.е.н., доцент
Є.О. Шпак, магістр
*Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

МЕТОДИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗЕД

Існує декілька методів визначення рівня конкурентоспроможності підприємства при здійсненні ЗЕД. Одним з них, і найбільш поширеним у практиці оцінки конкурентоспроможності (за достовірністю і доступністю вихідної інформації) є метод різниць [1].

Згідно цього методу при аналізі конкурентоспроможності підприємства при здійсненні ЗЕД оцінюються показники, що характеризують ефективність використання ресурсів та витрат підприємства, обсяги діяльності, що характеризують розмір потенціалу підприємства. На основі даних про конкурентів розраховується відношення показників досліджуваної фірми або до середніх значень даних показників по сукупності аналогічних фірм, або до показників лідера ринку.

Метод рангів визначає загальні положення, сильні та слабкі сторони підприємства, що оцінюється, в боротьбі з конкурентами на зовнішньому ринку.

Сутність оцінки конкурентоспроможності за ранговим методом полягає в наступному:

1) кожен з показників по всій сукупності порівнюваних фірм ранжується, тобто присвоюється порядковий номер, це повторюється з кожною фірмою;

2) розраховується середнє значення рангу підприємства на основі якого і дається однозначна оцінка конкурентів.

Застосування даного методу ґрунтується на визначенні місця підприємств-конкурентів за кожним об'єктом оцінки шляхом ранжування досягнених значень показників. Проведення такої роботи дозволяє визначити, за якими порівняльними критеріями оцінки підприємство випереджає конкурентів, а за якими – відстає (кількісна оцінка відставання (випередження) в цьому

разі не проводиться) [2].

Підсумовування місць (рангів) окремих підприємств за всіма показниками оцінки дозволяє виявити найбільш конкурентоспроможне підприємство за критерієм мінімуму набраних рангів (якщо найкращий стан показника оцінки визначається як мінімальний ранг) або за критерієм максимуму набраних рангів (якщо найкращий стан оцінюється максимальним рангом) [1].

Порівняння суми рангів, отриманих підприємством, що оцінюється за найкращими показниками дозволяє визначити місце підприємства та його основного конкурента в конкурентній боротьбі.

Перевагою даного методу є його простота, можливість застосування для оцінок як кількісних, так і якісних показників. В той же час даний метод дає тільки посередній результат, не дозволяє оцінити ступінь відставання підприємства від його основного конкурента.

Інтегральний метод базується на розрахунку індексів окремих показників конкурентоспроможності. Перевагою методу є те, що він дозволяє дати оцінку конкурентоспроможності в динаміці, тобто врахувати можливі зміни в тактиці роботи підприємства за певний період, крім того, метод дозволяє дати характеристику потенційної конкурентоспроможності.

Конкурентоспроможність підприємства, також можна оцінити за допомогою методу відставання від лідера.

Метод «еталону» (графічний метод). Цей метод використовується для наочного відображення зон конкурентних переваг та недоліків підприємства [3].

Список використаних джерел:

1. Мильнер Б.З., Системный подход к организации управления. / Мильнер Б.З., Евенко Л.И., Рапорт В.С. – М.: Экономика, 2000. – 224 с.
2. Завадський Й.С. Менеджмент: Management.- Т.1 / Й.С. Завадський - К.: Укр. фінськ. інст-т менеджменту і бізнесу, 2002.- 543 с.
3. Мескон М.Х. Основы менеджмента: Пер с англ. / М.Х. Мескон, М. Альберт, Хедоури Ф. - М.: Дело, 2006. – 702 с.